

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บัลเลต์เป็นศิลปะการเต้นรำประเภทหนึ่ง ที่แสดงออกถึงเรื่องราวและความรู้สึกโดยใช้ร่างกายในการสื่อความหมายและถ่ายทอดความรู้สึกให้กับผู้ชม บัลเลต์เริ่มเกิดขึ้นที่ประเทศอิตาลี เมื่อประมาณ 500 กว่าปีมาแล้ว บัลเลต์ในยุคเริ่มแรกเป็นการแสดงเฉพาะในราชสำนัก โดยมีจุดประสงค์เพื่อเียนยอพระเกียรติของกษัตริย์ เพื่อเป็นการต้อนรับราชอาคันตุกะที่สำคัญ อีกทั้งยังเป็นการแสดงออกถึงความรุ่งเรืองและมีอำนาจของกษัตริย์ในแต่ละยุคสมัย ลักษณะของการแสดงบัลเลต์นั้นเป็นการนำเอาศิลปะจากหลายประเภทเข้ามาประกอบกัน ได้แก่ การเต้นรำ ดนตรี การขับร้อง กวีนิพนธ์ เครื่องแต่งกาย เครื่องประกอบฉาก เป็นต้น โดยนักแสดงในสมัยก่อนจะเป็นกลุ่มคนชั้นสูงในสังคม เช่น กษัตริย์ เจ้านาย หรือขุนนางในราชสำนักเท่านั้น ยังไม่มีนักแสดงอาชีพ ต่อมาในปีคริสต์ศักราชที่ 1494 พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 8 แห่งประเทศฝรั่งเศสได้ รุกรานประเทศอิตาลี และพระองค์ทรงหลงใหลในระบำบัลเลต์ (Balli) จึงได้ลอกเลียนแบบและพัฒนาเป็นบัลเลต์ในราชสำนักฝรั่งเศส บัลเลต์รุ่งเรืองที่สุดในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส

การเต้นในสมัยนั้นเป็นการเต้นท่าที่ง่ายแต่จะเน้นเรื่องการแปรชบวนแถวเพื่อความสวยงามเมื่อมองลงมาจากที่นั่งชมทางด้านบน โดยผู้ที่เต้นรำมักเป็น กษัตริย์ ขุนนาง และเหล่าบุคคลชั้นสูง ในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ได้มีผู้พัฒนาเทคนิคของท่าเต้นให้มีความยากมากขึ้น จึงทำให้เกิดมีสถาบันสอนการเต้นรำอาชีพและนักแสดงอาชีพเกิดขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศฝรั่งเศส คือ สถาบัน " อะคาเดมี รัวยาล เดอ ดองส์ " (Academie Royale de Danse) ถึงแม้ว่าจะเป็นสถาบันที่สอนการเต้นรำแห่งแรก แต่สถาบันที่ได้พัฒนาเทคนิคการเต้นรำอย่างแท้จริงคือ " L ' Academie d ' Opera " หรือ ปารีส โอเปรา (Paris Opera) นั่นเอง

บัลเลต์ได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปมาก กว่าจะเป็นบัลเลต์อย่างที่เห็นกันในปัจจุบัน อาทิ เทคนิคการเต้นที่ยากขึ้น เครื่องแต่งกายที่สั้นลง น้อยชิ้น และรัดรูปมากขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามารถเฉพาะตัวของนักเต้นและความสวยงามของร่างกายที่เคลื่อนไหวไปตามจังหวะเพลง มีการใช้ท่าทางของละครใบ้ (Mime) แทนคำพูด โดยใช้เรื่องราวจากนิทานที่เป็นที่รู้จักกันและเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นจริงมาจัดเป็นการแสดงบัลเลต์

บัลเลต์ไม่ได้เกิดและมีการพัฒนาขึ้นแต่เฉพาะในประเทศอิตาลีและประเทศฝรั่งเศสเท่านั้นแต่ยังแพร่หลายไปในประเทศต่างๆทั่วโลกและในแต่ละประเทศก็ได้พัฒนาและสร้างเทคนิคของตนเองขึ้นมา เช่น ประเทศอังกฤษ รัสเซีย เยอรมนี สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอีกหลายประเทศที่มักนำเอาการแสดงบัลเลต์บัลเลต์มาผสมผสานกับศิลปะของแต่ละชาติโดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชีย อาทิ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม และ ประเทศไทย

จากการศึกษาค้นคว้าในเบื้องต้นผู้วิจัยพบว่ามี การเรียนการสอนวิชารำละคร ร้องเพลง และเต้นบัลเลต์ ที่โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์ มาตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ.2484-2488) นักเรียนในสมัยนั้น ได้แก่ คุณชูศรี มีสมมนต์ คุณจันทนา โอบายวาท และคุณลินีนาฏโพธิเวสน์ เป็นต้น โดยมีมาตามสวัสดิ์ดิธนบาล เป็นผู้สอนท่าเบื้องต้น¹ และเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สงบลงแล้วยังคงมีการเต้นบัลเลต์ในประเทศไทย เนื่องจากปรากฏว่ามีการแสดงการเต้นบัลเลต์ สลับฉากในการแสดงละครเรื่องต่างๆ เช่นเรื่อง *มนต์นาคราช* (พ.ศ. 2491) และเรื่อง *เงือกน้อย* (พ.ศ.2492) ในเวลาต่อมาบัลเลต์ในประเทศไทยเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีครูและนักบัลเลต์อาชีพชาวต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยอีก 2 คน ได้แก่ มิสซิสโกลส์ติน (Mrs.Gaulstin) ชาวเปอร์เซีย (อิหร่าน) ซึ่งได้ติดตามสามีเข้ามาในประเทศไทยประมาณปี พุทธศักราช 2494 และได้เปิดสอนบัลเลต์ ที่ซอยนายเลิศ ถนนสุขุมวิท ซอย 4 ซึ่งในเวลาต่อมาคุณหญิงเจนเจียฟ เลสปีนยอล เดมอน นักเต้นบัลเลต์ชาวฝรั่งเศสเชื้อสายอเมริกันได้ติดตามสามี คือมิสเตอร์ฟิลลิปส์ เดมอน ผู้ซึ่งทำงานให้กับสถานทูตอเมริกันในประเทศไทย เข้ามาในประเทศไทยเมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี พุทธศักราช 2497 ซึ่งคุณหญิงเดมอน ได้มีโอกาสสอนบัลเลต์แทน มิสซิสโกลส์ติน และได้เปิดโรงเรียนบัลเลต์ของตนเองในเวลาต่อมา

เนื่องจากคุณหญิงเดมอนเป็นนักบัลเลต์อาชีพที่มาจากประเทศฝรั่งเศสซึ่งเป็นประเทศที่พัฒนา การเต้นบัลเลต์ให้มีรูปแบบและกฎเกณฑ์ต่างๆขึ้น จึงทำให้คนไทยหลายคนย้ายมาเรียนกับคุณหญิงเดมอนเนื่องจากมีครูสอนบัลเลต์เพิ่มขึ้นมาอีกคนหนึ่งประกอบกับมีการนำเอาภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับการเต้นบัลเลต์ ได้แก่ เรื่อง *เกือกแดงแรงฤทธิ์* (*The Red Shoes*) และเรื่อง *ซินเดอเรลลา* (*Cinderella*) มาขายให้คนไทยได้ชม ทำให้บัลเลต์เป็นที่รู้จักกันมากขึ้น และเป็นความใฝ่ฝันของเด็กหลายคนที่ยากจะเต้นได้อย่างในภาพยนตร์ เนื่องจากคุณหญิงเดมอนเป็นผู้ที่

1 ชูศรี มีสมมนต์ *กว่าจะได้เป็นชูศรี* (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า 2536), หน้า 29-31.

มีชื่อเสียงทางการสอนและการเต้นบัลเล่ต์หลังจากเริ่มสอนได้เพียงไม่นานจึงทำให้ได้มีโอกาสเป็นพระอาจารย์ถวายการสอนการเต้นรำแด่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และได้ถวายการสอนการเต้นบัลเล่ต์แด่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอทั้งสามพระองค์และแก่พระสหาย อีกด้วย

ในขณะนั้นมีคนไทยกลุ่มหนึ่งได้ศึกษาการเต้นบัลเล่ต์อย่างจริงจัง และได้ตัดสินใจเดินทางไปศึกษาต่อทางด้านบัลเล่ต์ยังประเทศอังกฤษ เมื่อจบการศึกษาจึงกลับมาสอนและจัดการแสดงบัลเล่ต์ในประเทศไทย โดยผู้ที่ไปศึกษาในรุ่นแรก มีจำนวน 3 คน ได้แก่ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา หม่อมหลวงสุจีรา วิศิษฎ์กุล และ คุณพรพิมล กันทารธรรม และต่อมายังมีคนไทยอีกหลายคนเดินทางไปศึกษาการเต้นบัลเล่ต์จากประเทศอังกฤษ ได้แก่ คุณกาญจนา ชลวิจารณ์ คุณเต็มเดือน เกษะโกมล คุณนุชวดี บำรุงตระกูล คุณอารีย์ สหเวชภัณฑ์ คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์ คุณนราพงษ์ จรัสศรี คุณบัญญัติ สุวรรณานนท์ คุณมนทกานต์ (ปราโมช ณ อยุธยา) กฤดากร ณ อยุธยา และคุณสุमानกมน (ปราโมช ณ อยุธยา) รัตนมังคละ และผู้ที่ศึกษาการเต้นบัลเล่ต์ในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงแรก ได้แก่ คุณเสรี ลืออำรุง และ ศาสตราจารย์นายแพทย์วราวุธ สุมาวงศ์ เป็นต้น

เมื่อหม่อมหลวงสุจีรา วิศิษฎ์กุล ได้กลับมาจากประเทศอังกฤษได้เปิดสอนสาขานาฏศิลป์สากล ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ในปี พ.ศ. 2509 กอปรกับการที่มีผู้ที่ได้ศึกษาทางด้าน การเต้นบัลเล่ต์จากต่างประเทศ กลับมาเป็นผู้ถ่ายทอดและจัดการแสดงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ศิลปะการเต้นบัลเล่ต์ในประเทศไทยเริ่มเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

ในช่วงเวลาไม่กี่ปีมานี้มีสถาบันต่างๆ ที่สอนศิลปะการเต้นบัลเล่ต์เกิดขึ้นหลายแห่งในประเทศไทย ทั้งที่เป็นของรัฐบาลและเอกชน กรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัด แต่ที่สำคัญคือการนำเอาศิลปะการเต้นบัลเล่ต์เข้ามาเป็นหลักสูตรในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย นั้นหมายถึง การที่การเต้นบัลเล่ต์กลายเป็นที่ยอมรับและถือว่าเป็นศาสตร์ซึ่งมีศักดิ์ศรีและควรค่าแก่การเรียนรู้ อีกสาขาหนึ่ง

แท้จริงแล้วบัลเล่ต์เข้ามาในประเทศไทยเมื่อใดและอย่างไรนั้นยังไม่มีการระบุไว้อย่างแน่ชัด มีบุคคลมากมายที่มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์บัลเล่ต์ในประเทศไทย มีการแสดงบัลเล่ต์หลายครั้งหลายหน มีหลักฐานและคำเล่าขานที่แสดงให้เห็นถึงประวัติและวิวัฒนาการของการเต้นบัลเล่ต์ในประเทศไทยจากหลายแหล่งข้อมูล ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลที่กระจัดกระจาย

มิได้มีการเก็บรวบรวมและบันทึกไว้ด้วยกัน เนื่องจากท่านที่ได้บันทึกก็มักเป็นการเก็บบันทึกเป็น ประวัตินและผลงานส่วนบุคคลเท่านั้น

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับประวัติ ของบัลเล่ต์ในประเทศไทยทั้งทางด้านการศึกษาและการแสดงบัลเล่ต์ที่มีขึ้นในประเทศไทย จาก เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2541) เพื่อต้องการศึกษาถึงกำเนิดของบัลเล่ต์ในประเทศไทย การ เปลี่ยนแปลง การพัฒนา การฝึกหัด และวิธีการจัดการแสดงที่สำคัญ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ สนใจและผู้ที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ทำวิจัยต่อเนื่องหรือศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไปในอนาคต และก่อนที่ข้อมูลต่างๆเหล่านั้นจะสูญหายไปจากชีวิตและความทรงจำของคนในวงการบัลเล่ต์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงกำเนิดและวิวัฒนาการของบัลเล่ต์ในประเทศไทยระยะเริ่มแรกถึง ปัจจุบัน
2. เพื่อรวบรวมชีวประวัติและผลงานของบุคคลผู้มีบทบาทสำคัญต่อบัลเล่ต์ใน ประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาการเรียนการสอนบัลเล่ต์ในสถาบันการศึกษาของรัฐบาลและเอกชน
4. เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการจัดการแสดงบัลเล่ต์ในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของบัลเล่ต์ในประเทศไทยจากแรกเริ่มจนถึงปี พ.ศ.2541
2. ศึกษาถึงสถาบันที่มีการสอนบัลเล่ต์ในประเทศไทยทั้งของรัฐบาลและเอกชนโดย ศึกษาจากสถาบันที่มีการสอนบัลเล่ต์เป็นวิชาหลัก

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. บัลเลต์ (Ballet) หมายถึงการเต้นรำในเชิงการละครชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นในยุโรป ตะวันตกระหว่างปีคริสต์ศักราช 1300-1600 โดยเทคนิคการแสดงบัลเลต์จะประกอบด้วย การเคลื่อนไหวร่างกายของนักแสดงอย่างมีรูปแบบ และการจัดวางตำแหน่งเป็นกลุ่มๆ อย่าง ประณีต การแสดงบัลเลต์มักประกอบไปด้วย ดนตรี ฉาก และเครื่องแต่งกาย การเต้นบัลเลต์ไม่ จำเป็นจะต้องเต้นบนปลายเท้าเสมอไป เพียงแต่การเต้นบนปลายเท้าเป็นลักษณะที่เด่นของการ เต้นบัลเลต์ การเต้นบัลเลต์มีการกำหนดลักษณะท่าทางและชื่อเรียกท่าทางการเคลื่อนไหวต่างๆ เหล่านั้น โดยชื่อท่าบัลเลต์มักเป็นภาษาฝรั่งเศสเนื่องจากเป็นประเทศที่เริ่มมีการตั้งชื่อและจัด หมวดหมู่เป็นประเทศแรก ดังนั้นภาษาฝรั่งเศสจึงจัดว่าเป็นภาษาสากลของบัลเลต์

2. ละครดึกดำบรรพ์ หมายถึงการแสดงละครผู้หญิงของไทย ประกอบด้วย การแสดง การรำ การขับร้อง การบรรเลงดนตรี การแต่งกาย และการจัดฉากตามท้องเรื่อง ซึ่งมีรูปแบบ การแสดงคล้ายกับการแสดงละครโอเปร่า ของตะวันตก นักแสดงจะต้องมีรูปร่างหน้าตาที่ดี และ จะต้องมีความสามารถในด้านการร้องและรำเป็นอย่างดี เรื่องที่มักนำมาเล่นได้แก่ จันทกนิรี พระยศเกตุ ศกุนตลา เป็นต้น ละครดึกดำบรรพ์ เป็นการตั้งชื่อตามโรงละครของเจ้าพระยา เทเวศรวงศ์วิวัฒน์ (ม.ร.ว. หลาน กุญชร) โดยเริ่มแสดงตั้งแต่ พ.ศ. 2442 จนถึง พ.ศ. 2543

3. ละครชายจริงหญิงแท้ หมายถึงการแสดงละครเวทีชนิดหนึ่ง เป็นการแสดงสดโดย ใช้ผู้หญิง และผู้ชายจริงในการแสดง การแสดงจะประกอบด้วย การแสดงละคร การร้องเพลงและ การเต้นรำ นิยมแสดงกันในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อมาเมื่อมีการนำภาพยนตร์มาฉาย คนจึงหันไปนิยมดูภาพยนตร์แทนการดูละครเวที

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 รายงานวิชาประวัติศาสตร์นาฏศิลป์ระดับบัณฑิตศึกษาเรื่อง "ประวัติศาสตร์บัลเลต์ ในประเทศไทย" ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539 โดย ขวัญตา สมุทรทอง

- 1.2 รายงานวิชาประวัติศาสตร์ปีตะวันออก ระดับปริญญาบัณฑิตเรื่อง " หม่อมหลวงสุจิตรา วิศิษฎ์กุล กับบัลเลต์ในประเทศไทย " ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2537 โดย สิริธร ศรีชลาคม
- 1.3 รายงานวิชาประวัติศาสตร์ปีตะวันออก ระดับปริญญาบัณฑิตเรื่อง " ประวัติของ คุณหญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา ที่เกี่ยวข้องกับบัลเลต์ " ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2537 โดย สาริตา เขียวชะอุ่ม
- 1.4 งานวิจัยวิชา การวิจัยนาฏศิลป์ 1 ระดับปริญญาบัณฑิตเรื่อง " การแสดงบัลเลต์ที่เป็น เรื่องราวของไทยซึ่งจัดแสดงขึ้นในประเทศไทย " ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย: สายวรี ตุงคะสมิต พ.ศ. 2540
และศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆดังต่อไปนี้
 - ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - สำนักวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - หอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี
 - หอภาพยนตร์แห่งประเทศไทย
 - ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
 - ร้านหนังสือทั่วไป

2. ศึกษาจากการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบัลเลต์ในประเทศไทย

- 2.1 อาจารย์และผู้จัดการแสดงบัลเลต์ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทั้งด้านการเรียนการสอน และมีผลงานทางด้านการจัดการแสดงบัลเลต์ ในช่วงบุกเบิกต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน อาทิ

คุณหญิงเจนเวียฟ เลสบันยอล เดมอน
 ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา
 หม่อมหลวงสุจิตรา วิศิษฎ์กุล
 ศาสตราจารย์ นายแพทย์วราวุธ สุมาวงศ์
 คุณพรพิมล กันทาธรรม
 คุณเต็มเดือน เกษะโกมล
 คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์ (แมคเกรเกอร์)
 หม่อมหลวงปรียพวรรณ ศรีธวัช พิธิษฐกุล
 คุณเอกชัย ไก่แก้ว

2.2 นักเรียนและนักแสดงบัลเลต์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เนื่องจากเป็นผู้ที่ได้ศึกษาและเป็นนักแสดงในวงการบัลเลต์ในประเทศไทยในอดีตและบางคนยังประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเต้นบัลเลต์ในปัจจุบัน อาทิ

คุณวนิดา ดุละลัมพะ
 คุณสุธีศักดิ์ ภักดีเทวา
 คุณชาญณรงค์ สำราญรัมย์
 คุณวาสนา (รุ่งเรืองเจริญกุล) สง่าเมือง

3. ศึกษาจากการสังเกตลักษณะการเรียนการสอนบัลเลต์ในสถาบันต่างๆ
4. ศึกษาจากเทปบันทึกภาพการแสดงบัลเลต์ที่จัดขึ้นในประเทศไทย
5. ศึกษาจากสูจิบัตรการแสดง ระเบียบการและหลักสูตรของสถาบันที่สอนบัลเลต์ในประเทศไทย
6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เรียบเรียง นำเสนอโดยจัดแบ่งบทดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

- 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของประเด็นปัญหา
- 1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1.3 ขอบเขตของการวิจัย
- 1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 ประวัติและความเป็นมาของบัลเล่ต์ในประเทศไทย

2.1 ช่วงที่ 1 ยุคริเริ่ม (ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปี พ.ศ. 2494)

เนื่องจากเป็นช่วงที่ปรากฏว่าเริ่มมีคนไทยได้รู้จักการเต้นบัลเล่ต์ อีกทั้งยังปรากฏว่ามีการสอนบัลเล่ต์ในโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์ (วิทยาลัยนาฏศิลป์) มีการแสดงบัลเล่ต์ประกอบเพลงในละคร โดยผู้ที่สอนการแสดงและการเต้นบัลเล่ต์มีเพียงคนเดียวคือมาตามสวัสดิ์ธนบาล ซึ่งเป็นชาวต่างประเทศที่มีสามีเป็นคนไทย บัลเล่ต์ในขณะนั้นจึงเป็นสิ่งที่ใหม่แต่ยังไม่มีผู้เชี่ยวชาญที่เป็นคนไทย กลุ่มผู้ที่เต้นบัลเล่ต์คือนักเรียนและนักแสดงในคณะละคร ยังไม่มีชาวไทยจบการศึกษาทางด้าน การเต้นบัลเล่ต์โดยตรงเนื่องจากเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงทำให้การเรียนบัลเล่ต์ในโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์เกิดการหยุดชะงัก และหลังจากสงครามสงบลงไม่มีปรากฏว่ามีการเรียนการสอนบัลเล่ต์ในโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์ อีก นอกจากการแสดงการเต้นรำประกอบการร้องเพลงในคณะละครชายจริงหญิงแท้ต่างๆ อาทิเช่น คณะผกาวิลี และคณะศิวารมณี เป็นต้น

2.2 ช่วงที่ 2 ยุคพัฒนาบัลเล่ต์ (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494 ถึงปี พ.ศ. 2509)

ในช่วงนี้เป็นช่วงที่มีชาวต่างประเทศได้เดินทางเข้ามาในประเทศไทยและได้เข้ามาเปิดสอนบัลเล่ต์ในประเทศไทย ดังนั้นการเต้นบัลเล่ต์จึงเป็นที่รู้จักมากขึ้นเฉพาะในกลุ่มคนชั้นสูงเท่านั้น ช่วงนี้เป็นช่วงที่ประเทศไทยเริ่มมีผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การเต้นบัลเล่ต์อย่างแท้จริงทั้งที่เป็นชาวต่างประเทศและชาวไทยที่เดินทางไปศึกษายังต่างประเทศ แต่ยังมีจำนวนไม่มากและอยู่ในกลุ่มคนชั้นสูง ผู้ที่ต้องการจบการศึกษาทางด้าน การเต้นบัลเล่ต์โดยตรงจะต้องเดินทางไปศึกษาต่างประเทศเท่านั้น

2.3 ช่วงที่ 3 ยุคมาตรฐานบัลเลต์คลาสสิก (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 ถึงปี พ.ศ. 2541)

เป็นช่วงที่มีการสอนบัลเลต์เป็นหลักสูตรในสถาบันการศึกษาของรัฐ ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาซึ่งทำให้บัลเลต์เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป นอกจากนั้นยังเป็นช่วงที่เกิดสถาบันสอนบัลเลต์ทั้งที่เป็นของรัฐบาลและเอกชนหลายสถาบัน และการศึกษาบัลเลต์ได้กลายเป็นวิชาหนึ่งที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ ในช่วงนี้มีจำนวนผู้ที่เชี่ยวชาญทางการเต้นบัลเลต์เพิ่มมากขึ้นอันเนื่องมาจากการที่ผู้ที่ศึกษาบัลเลต์สามารถจบการศึกษาชั้นสูงได้ในประเทศไทยโดยไม่ต้องเดินทางไปศึกษาต่างประเทศ

บทที่ 3 สถานภาพของบัลเลต์ในประเทศไทย

3.1 ประวัติและผลงานของครูและผู้ที่มีความสำคัญต่อบัลเลต์ในประเทศไทย จำนวน 10 ท่าน โดยมีเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

- 3.1.1 เป็นผู้ที่ได้ศึกษาทางด้านบัลเลต์โดยตรงจากต่างประเทศ
- 3.1.2 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในสอนบัลเลต์ในประเทศไทยมาเป็นเวลานานไม่ต่ำกว่า 15 ปี
- 3.1.3 เป็นผู้ที่มีผลงานทั้งทางด้านการแสดงและจัดการแสดงบัลเลต์ในประเทศไทย ไม่ต่ำกว่า 5 ครั้ง

3.2 การศึกษาบัลเลต์ในประเทศไทย

3.3 การแสดงบัลเลต์ในประเทศไทย

บทที่ 4 สรุปผลวิจัยและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลทางนาฏศิลป์ตะวันตกด้านประวัติความเป็นมา การแสดง การจัดการแสดง และการเรียนการสอนบัลเลต์ในประเทศไทย
2. สามารถใช้เป็นหลักฐานเพื่อการอ้างอิงต่อผู้ที่ศึกษาในเรื่องเกี่ยวข้องต่อไป